

Esipuhe

Olen kirjoittanut tämän kirjan, jotta tietäisit mihin olet ryhtymässä silloin, kun olet hankkimassa koiraa tai sinulla on jo koira, jolla on hyvin itsenäinen sekä vahva luonne. Kaikista roduista löytyy yksilöitä, jotka vaativat omistajaltaan erikoistietoja ja taitoja koiran kanssa pärjätäkseen. Koiria lopetetaan liian paljon 1-3 vuoden iässä tai laitetaan kiertoon johtuen ihmisten tietämättömyydestä siitä, mitä tuli hankittua.

Kirjoitin kirjan myös siksi, että kasvattajat saavat tietoa siitä, miten hienot rodut säilyttävät vanhat hyvät ominaisuudet, joita on vaalittu satoja, jopa tuhansia vuosia. Tai saavat tietoa siitä, miten jopa hukattuja ominaisuuksia saadaan jalostettua takaisin.

Kirjan tehtävä on herättää syvällistä pohdintaa koirien kasvattajissa. Juuri heillä on avaimet rodun kehittämiseen sekä siihen mihin suuntaan koirat muuttuvat.

Huomaathan, että meillä ei ole oikeutta muuttaa koiran luonnetta eikä rakennetta, jota alkuperäiset kasvattajat ovat vaalineet vuosisadat.

Suurin huoleni koiria seurattessani on ollut se, kuinka koirien luonteet muuttuvat aremmiksi ja epävarmemmiksi. Myös työkoirista on tullut seurakoiramai-

sia ajan myötä. Nämä muutokset ovat helppo peilata ulkomuototuomareiden näyttelylinjauksiin.

Valitettavasti näyttelyissä usein pärjää koira, joka on suurikokoinen ja ylivahva luustoltaan sekä runstaturkkinen ja luonteeltaan luoksepäästävä ja avoin. Näitä ominaisuuksia pidetään esimerkiksi alkuperäisissä laumanvartijakoirissa virheinä.

Monet luolakoirat eivät nykyään mahdu edes luolaan ja useilla roduilla myös turkit ovat liioitellun pitkiä ja niin edelleen.

Jalostus on ohjannut monia koirarotuja epäterveeseen suuntaan. Luonteenkaan osalta näyttelyissä olevat koirat eivät saisi reagoida toisiin koiriin mitenkään. Välillä näyttää siltä kuin porukka olisi syönyt diapameja. Huomio, tämä ei ole pelkästään koulutus-kysymys, sillä mikäli koiralla on normaalit voimakkaat vietit, reagointeja tulee ja se tulisi hyväksyä eikä yrittää tehdä kaikista koirista kilttejä seurakoiria.

Mieti oma elämäntilanne: pystytkö tarjoamaan olosuhteet, joissa eläin pääsisi edes jossain määrin toteuttamaan tarpeitaan ja viettejään, joihin sen perimä tai geenit sitä ohjaavat. Eri rotuja on jalostettu jo kauan moniin eri tarpeisiin.

Itsekkäistä syistä koiran elämästä ei kannata tehdä

helvettiä. Myös oma elämä voi mennä todella hankalaksi väärillä valinnoilla. Suurta rakkautta on myös se, ettei ota eläintä ollenkaan.

Minun ei ole tarkoitus pelotella koiranomistajaa.

Voimakastahtoinen sekä rohkea koira ei ole vaarallinen. Kun kaikki palikat ovat kohdallaan, tulet kokemaan uskomattomia hetkiä koirasi kanssa.

Koirasi uskollisuus, rohkeus ja itsenäisyys antavat teille molemmille todella paljon. Esimerkiksi laumanvartijakoirat eivät ole tarkoitettu harrastelijapaimenille.

Nämä koirat eivät tulleet vuorilta alas ”sirkuskoiriksi” vaan ne ansaitsevat hyvän omistajan ja olosuhteet, joissa ne voivat tehdä työtään edes jossain määrin.

Asko Sorvo

Koiraan luottaminen on tärkein perusoppi

Yli kolmekymmentä vuotta kokemusta koirien kanssa, reilut kuusi vuotta petotestejä, eikä loppua näy.

Asko Sorvo on koiraihminen henkeen ja vereen. Ensimmäiset koirakohtaamiset Asko teki jo alle kouluikäisenä, jolloin hän haki naapurista pienen sekarotuisen koiran, äidiltä ja isältä salaa tietty. Seuraava koira oli pitkäkarvainen Collie ja tämän jälkeen musta-harmaa saksanpaimenkoira. Ja koiria on tullut aina vain lisää.

Laumanvartijakoirat tulivat Askon elämän 1980-luvulla, jolloin hän yrittäjänä toimiessaan halusi itselleen ison koiran työtehtäviin.

–Hankin silloin Slovakiancuvacin, joka on erinomainen paimen- ja laumanvartijakoira. Pian Asko hankki koiralle kaverin, ja roduksi valikoitui toinen hyvin tunnettu laumanvartijakoira eli Sarplaninac.

–Sarplaninacia olin jo katsellut aiemmin, mutta silloinen kihlattuini totesi hurjan ja rajusti itseään puolustavan 5-kuukautisen pennun nähdessään, että tuollaista hullua meille ei tule. Rotu jäi kuitenkin kutkuttelemaan Askon mieleen ja lopulta hän päätti hankkia sarpin pennun.

–Vein pennun varovasti ovesta sisään ja odotin jännittyneenä, kumpi tulee ovesta ulos, kihlattu vai koira. Ei kumpikaan, molemmat jäivät, Asko nauraa.

Hän kävi koirien kanssa näyttelyissä niin Suomessa kuin eri puolilla Eurooppaakin. Laumanvartijoita tuli lisää. Vuosien kuluessa hänellä on ollut 30 sarppia, nyt

niitä on kuusi. Vaikka Sarplaninac-rotu veikin Askon mennessään, on hän niiden lisäksi ollut paljon tekemisissä muidenkin koirarotujen kanssa.

–Sarpeissa kiehtovat erityisesti koirien itsenäisyys, alkukantaisuus ja omat aivot. Ihminen on heille välttämätön paha, joka antaa ruokaa ja rapsutusta.

Näyttelyhommat jäivät hiljalleen pois, kun Asko kiinnostui koirien luonteesta ja käyttäytymistavoista. Jatkeeksi tulivat petotestit, joiden ammatilliseen tekemiseen Asko ajautui mukaan vähän kuin vahingossa.

–Petotestien tekemisen piti olla alunperin kiva harrastus, mutta aihe on vienyt minut mukanaan. Koirien luonteet, vietti ja jalostus alkoivat kiinnostamaan. Vein koiria luonnetesteihin ja seurasin testitilanteita paljon.

Asko on opetellut kaiken kantapään kautta ja tehnyt alusta asti itse testeihin liittyvät materiaalit. Alkuvuosi-ina hän kävi usein muun muassa Serbiassa, Ranskassa, Belgiassa sekä muualla Euroopassa tutustumassa ja oppimassa testitekniikoita.

–Testien tekemisen konkreettinen näkeminen avasi silmiä. Olin luullut siihen asti muun muassa, että kaikki toimivat samalla tavalla. Esimerkiksi ongelma-koiraksi sanotaan koiraa joka puree, mutta ongelmat tulevat hyvin usein muualta, kertoo ongelma-koirien kanssa vuosien ajan työskennellyt Asko.

Asko Sorvo tekee asioita koirien kanssa eri tavalla kuin monet muut.

–Usein unohdetaan koirien tarvitsevan niin henkistä kuin fyysistäkin tilaa. Koirien luonteet ovat erilaisia, joku sopeutuu nopeammin ja toisella kestää perusasioidenkin oppimisessa pidempään.

Petotestit soveltuvat kaikenrotuisille koirille. Asko on testannut yli 250 eri koirarotua ja tehnyt vuosien kuluessa tuhansia petotestejä.

– Petotestit herättävät paljon erilaisia tunteita. Niissä ei kuitenkaan kiusata koiria, eikä muitakaan eläimiä, vaan testit tehdään motorisoidulla alustalla olevalla karhulla, sudella, ilveksellä ja villisialla. Testeissä oppia saavat niin omistaja kuin koirakin. Silmät täytyy pitää auki, niin oppii lukemaan rivien välistäkin.

– Testin kautta omistaja oppii lukemaan omaa koiransa. Ihmisillä ei ole yhtä hyvä taito lukea koiraa,

kuin koirilla on ihmistä. Eikä koiraa voi huijata, Asko huomauttaa.

Asko tekee petotestejä, huolehtii omista laumanvarti-joistaan, sekä auttaa aggressiivisten ja ongelmakoirien omistajia.

– Aulis Kivimäki antoi minulle tärkeän perusopin. Hän sanoi kerran, että "jos et Asko luota koiraasi, se ei luota sinuun". Näin se toimii, joskin parhaat oppin-sa Asko on saanut koirilta - kiitos heille.

Erityiskiitokset

Aulis Kivimäki – mies joka opetti -80 luvulla perustiedot koirista ja niiden käyttäytymisestä.

Jaana Pesic – mahdollisti yhteydet Balkanin alueen kasvattajiin ja on yhdessä perheensä kanssa auttanut kaikkina näinä vuosina todella paljon.

Kiitokset myös **Stevan Pesic** ja **Mateia Pesic** – näiden herrojen kanssa olen viettänyt upeita hetkiä ympäri Balkania.

Parasta tietämystä olen saanut näiltä huippuasiantuntijoilta:
Predrag Gvozdenovic, Obrad Skipic, Stevan Vukosovic, Mirko Sirkovic, Maria Jovanovic, Bratimir Bjelica, Vladimir Krstevski, Patrick Rouchon.

Sekä monilta muilta!

Kiitos heille suuresta ystävällisyydestä sekä vieraanvaraisuudesta.

Sekä ympäri Eurooppaa kasvattajille, joiden luona olen saanut vieraila.

Kiitokset suomalaisille koirien omistajille sekä kasvattajille ja monille ulkomuototuomareille lukemattomista keskusteluista sekä mukavista kahvihetkidistä.

Erityiskiitos petotestien tuhansille osallistujille.
Mahtavaa on ollut sekä paljon on opittu ja tullaan vielä oppimaan.

Kirjan osalta kiitokset **Kiira** ja **Iisu Sorvolle**, **Sara Valdezille** (piirroskuviitus), **Outi Sirviölle**, **Emmi Leppäselle**, **Heli Kärnäälle**, **Minna** ja **Jarmo Östermanille**, **Anne Erkille**, **Jorma Heinoselle**, **Rose Rautiolle**, **Juhani Töytärille** ja kaikille kuvia lähettäneille:

Ina Karjalainen, Johanna Rummukainen, Henna Eskelinen, Anniina Takanen, Tarita Lahdenperä, Tiia Mänttari, Tanja Olkkonen, Tia Olkkonen, Mikko Salmela, Sami Grönfors, Meeri Rasku, Joija Tikkanen, Beerit Pasanen, Minna Ronkainen, Kristina Hakamäki, Jaana Sarbia, Mira Haikka, Riikka Kaarto, Sanna Rantanen, Marjo Partanen, Merja Koivisto, Sanna Paso, Sara Veikkolainen, Nina Ojala, Pirjo Moilanen, Marjaana Valkeinen, Arto Hoppula, Ami Pellonpää, Jukka Kovanen, Jenni Lappalainen, Annu Korhonen, Heidi Jokipiha, Pia Laakkonen, Helena Kataja, Teemu Pihlajamäki, Susanna Liljeblad, Piritta Räsänen, Mika Siik, Noora Laiho, Tanja Pulkkinen, Henna Palviainen, Nina Nurmi, Anu Teinilä, Hanne Luukkonen, Tarja Jakobsson, Anne Tuomela, Kristel Kuusik, Jenna Piispanen, Jenni Puhakka, Jenni Mäntylä, Noora Liukkonen, Noora Vallin, Jenni Latvala, Mirva Meriluoto, Benjamin Silin, Suvi Lappalainen, Janni Makkonen, Susanna Hallikainen-Mäkinen, Niina Juvela, Pirjo Läärä, Jenni Kääpä, Henna Mentula.